

ของฝ่าจากพระเทพญาณโมลี

เรื่อง

นารายณ์ลิบปาง

“เรื่องนารายณ์ลิบปางนี้ นอกจบท่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับพระนารายณ์อวตารแล้ว ท่านจะได้เข้าใจเมื่อชมเทวรูปปางต่าง ๆ ของพระนารายณ์ ซึ่งมีอยู่ในพิพิธภัณฑ์พระเทพญาณโมลีหลายปาง...”

ลิลิตโองการแข่งน้ำคำร่าย

สรรเสริญพระวิษณุนารายณ์ เป็นเจ้าว่า

“โอมสิทธิสรวงศรีแกลว แม้วมฤตยุ เօนูเป็นแท่น แก้วนกลืนฟ้า
กลืนดิน บินເเอกสารุณมาชี ลีມือถือสังข์จักรคชาธรณี กิรุอวตาร
อสรุและลายทัก ททคันนีจวนาย”

และ

ฉันท์คุชชีสังเวย

“ນບພິບຜູນລ້າເລອປາງ ກຣທຽງຈຸງຮາງຄ ສັງຂໍຈັກຄຫາຮຣະນີ ນາຄວາຊ
ຂລອາສນຽງຈີ ດຳເນີນເມື່ອ ດທກສຸບຮຣະນີບິນບນ”

ตามบทประพันธ์ข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่าท่านบุพชนไทยบรรยายให้เห็นภาพของพระวิษณุอย่างชัดเจนชัดแจ้งที่เดียว บรรดาพระเป็นเจ้าผู้มหัศจรรย์ทั้งสามของพระมหาชนกที่นับถือกันยุคโบราณ คือ ถูกเวท บชรเวท สามเวท ภายในลังเติมเข้าอีกหนึ่งคือ อาการพ

เรวท พระวิษณุนั้นมีໄไดวนเป็นพระเป็นเจ้าสำคัญยิ่งองค์หนึ่ง ในพระเป็นเจ้าทั้งสามนั้น ที่มีคุณความสามารถถือมาก เกรงกลัวที่สุด เพราะถือว่าเป็นพระเป็นเจ้าผู้ทรงพระเดชด้วย มีมนต์ที่บริหารดูแลโลกที่เรียกวันว่าพระหริ แปลว่าผู้บริหารโลก หรือเรียกว่าพระหริรักษ์ พระวิษณุนี้มีนามอีก

อย่างหนึ่งที่มักได้ยินกันจนทุกที่คือพระนารายณ์ และค่าว่า “วิษณุ” นี้ นับว่าในยุคก่อนได้รูปแบบใช้เป็นนามเรียกพระอาทิตย์ และในยุคได้รูปแบบถือว่าพระวิษณุ เป็นเพียงพระสหายของพระอินทร์ แต่ยังยกย่องพระอินทร์ให้เป็นใหญ่กว่าพระวิษณุอยู่ ต่อมาในยุคบุราณะหลังยุคได้รูปแบบพระอินทร์

ตอกอับลดความสำคัญลง จึงได้ยกย่องพระวิษณุขึ้นเป็นใหญ่ รวมอยู่ในพระเป็นเจ้าทั้งสามองค์นั้น ฉะนั้น พระเป็นเจ้าองค์ไหนจะเป็นใหญ่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเลื่อมใสและศรัทธาของคน เพราะคนเป็นผู้สร้างพระเป็นเจ้าขึ้น ความสำคัญหรือไม่สำคัญก็สุดแต่คน จะยกย่องหรือเหยียดหมาย จึงจะถือเอาเป็นแน่นอนได้ยาก ในเรื่องพระเป็นเจ้าของพราหมณ์ยอมมี

การเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาล สมัยเสมอ (ชาสาวรรค์ก็ประกอบแบบประชารัชป่าทิพย์)

พระวิษณุนี้ เมื่อได้รับหน้าที่ เป็นผู้บริหารโลกแล้ว จำต้องรับภาระหนักกว่าพระเป็นเจ้าองค์อื่น ๆ การบริหารจำต้องใช้อานาจ อันเป็นส่วนพระเดชอยู่มาก เพราะจะต้องดูแลปราบปรามเหลวรายต่าง ๆ ที่จะมาเป็นศัตรุอยู่บ่อน ท่าสายความสงบสุขของมวลมนุษย์

ในโลก และการที่พระองค์เสด็จมาปราบบุคเบญจเพื่อผุดสั่งติดสุขให้แก่โลกนี้ ก็จะมีขึ้นเป็นครั้งคราว ซึ่งเราเรียกว่า “อวตาร” แปลว่า การลงมาเกิดนั้นเอง การอวตารของพระวิษณุนี้ ก็คือแปลงภาคลงมา ส่วนหนึ่ง มิได้มาเกิดหมดที่เดียว คือองค์เดิมก็ยังมีอยู่ เมื่อได้ปราบบุคเบญจหมดแล้ว ภาคที่แบ่งอวตารลงมานั้น ก็รวมเข้าเป็นองค์เดิม เช่น ปางกฤษณะวารากล่าวว่า พระวิษณุตอนพระเกศา ๒ เส้น คือ ขาวกันดำ เส้นขาวให้ปฏิสนธิในครรภ์นางโภหินี เมเหลืองหัว วาสุเทพ เกิดเป็นพระพลดรามหรือ พลเทพ พิชัยของพระกฤษณ์ ส่วนเส้นดำให้ปฏิสนธิในครรภ์ นางทวีกี อัครมเหศีเกิดเป็นพระกฤษณ์ คำว่าอวตารนี้เดิมมักเห็นใช้เฉพาะพระวิษณุเท่านั้น เพราะพระวิษณุปราากฎว่าอวตารลงมา มากครั้งกว่าเทวดาองค์ใด ๆ และแต่ละครั้งเป็นเรื่องปราบบุคเบญจ ทั้งนั้น ซึ่งมิใช่วิสัยของเทวดาธรรมดาเพียงทำได้ จึงได้เรียกให้ วิเศษออกไปว่า “อวตาร” ต่อมา คำนี้เลยนำมาใช้ให้หมายความ กว้างขวางออกไปถึงใช้เรียกท่านผู้วิเศษ มิบุญหนักศักดิ์ใหญ่ ซึ่งถือกันว่าเป็นเทวดาจิตลงมาจาก สวรรค์ เช่น พระราชามหาตติร์ย เป็นต้น อันนับได้ว่าเป็นอัจฉริยะ บุคคลหนึ่งสามัญชนคนธรรมดามาก็จะเรียกว่าท่านอวตาร ลงมา เพื่อปราบบุคเบญจ ทำให้โลกมนุษย์ได้อยู่เย็นชั่นกัน บางแห่ง คำว่าอวตารนี้หมายถึงองค์พระ

วิชชานุโดยตรงก็มี เช่น “อวตาร กดายรูปไก่ กันดา เป็นพระหงส์ อะครรัว” และว่า “อวตารชา ฉะทำ ให้อุทกหลัง ไถลอกข้าว” พระ อวตาร เช่น “อองนานพระอวตาร เดินบนน้ำแข็ง” การอวตารลงมา ของพระวิชชานุ มีมากครั้งหลาย คราว อวตารลงมาของพระวิชชานุ คราวหนึ่งก็เรียกว่าปางหนึ่ง แต่ เมื่อประมวลเฉพาะปางปางใหญ่ ๆ ที่สำคัญก็มี ๑๐ ปาง ที่เราเรียก กันว่า “นาราษณ์สืบปางนั้นเอง” เห็นจะเป็นท่านองเดียวทั้งหมด ลงมาอุบัติเป็นชาติต่าง ๆ ของ พระโพธิสัตตว์ก่อนที่จะได้ตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้า ข้างพุทธศาสนา ของเราม ซึ่งก็มีไว้วามีหลายร้อย ชาติเหมือนกัน ดังปรากฏในหนัง- สือเรียกว่า ชาดกต่าง ๆ แต่เมื่อ “ได้ประมวลเฉพาะชาติใหญ่ที่สำคัญ แล้ว ก็มีเพียง ๑๐ ชาติเท่านั้น ที่ เราเรียกว่า “พุทธชาติ” หรือมหา ชาติ และก็มี ๑๐ ชาติ ตรังกันกับ นารายณ์ ๑๐ ปางพอดี เราอาจ ได้เค้ามาจากการรายณ์ ๑๐ ปาง ของพระมหาณ์นี้เอง แต่ต่างกัน อยู่หน่อยที่ว่า นารายณ์ ๑๐ ปาง ของพระมหาณ์นั้นปางที่ ๑๐ ยัง ไม่มาถึง และปางที่ ๘ กลับเอา พระพุทธเจ้าของเราราไปแทรกเข้า เรียกว่า “พุทธดาวตาร” กล่าวว่า พระนารายณ์อวตารลงมาเป็น พระพุทธเจ้า จะเล่าเรื่องนารายณ์ ๑๐ ปาง โดยสังเขปอยู่เดียว ผู้ ประสงค์ทราบรายละเอียดโปรดตู ในหนังสือลิลิตนารายณ์ ๑๐ ปาง ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาธิราช เจ้า รัชกาลที่ ๖

ปางที่ ๑ เรียกนัมสยาตรา คืออวตารลงมาเป็นปลา เป็นอว- ตราในนุคแรก ที่เกิดน้ำท่วมโลก เพราะเป็นนาฬิกาลงคืนของพระ พรหมกำลังบรรหมหลับ โภกกำลัง ลายด้วย พระวิชชานุต้องอวตาร ลงมาเป็นปลามาช่วยลากเรือให้ พระเจ้าแผ่นดินเมืองหนึ่งที่ริเวร มีพระนามว่า “สักดิ์พรต” ซึ่งทรง ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมและ สัตยธรรม ให้รอดพ้นจากน้ำท่วม ได้ ผ่านมนุษย์ที่เหลือถูกน้ำท่วม ตายหมด เรื่องนี้เป็นท่านองเดียว กับเรื่องโนอาห์ ในคัมภีร์คุต คาสนา ที่ขึ้นครอบครัวและสัตว์ ต่าง ๆ ลงเรือรอดพ้นน้ำท่วมได้ และปางนี้ได้ปราบยักษ์ชื่อ “พย- คิริพ หรือ สังขอรูร” ซึ่งไปลักคัมภีร์ พระเวทจากพระพรหม และได้ กลับคืนมาเพื่อให้พระราชน์ได้มี “ไวสังสอนชาวโลก

ปางที่ ๒ เรียกถูรมาวตาร คืออวตารลงมาเป็นเต่า นานอน เอาหลังรองรับขามั่นกระ ที่ทวดา เอามา กวนแกชัยณสมุทร เพื่อให้ เกิดเป็นน้ำอมฤต เพราะเขานั้น หมุนหนังเข้าจะพาลให้โลภะอุ ไป เทวดาจะไม่ได้น้ำอมฤต และ ชาวโลกจะเดือดร้อน จำต้องช่วย เหลือ จึงต้องแบ่งภารกิจการลงมา เป็นเต่าเอาหลังรองรับเขานั้นไว้

ปางที่ ๓ เรียกวราหาตาร คืออวตารลงมาเป็นหมู เพื่อปราบ หิรัญยักษ์ นัยว่า-yakṣa ตนนี้เกลี้ยด มนุษย์ เพื่อจะแกลังมิให้มีก่ออยู่ อาศัย จึงม้วนแผ่นดินทั้ง ๔ ทวีป ไปทั้ง ໄวain แม่น้ำสมุทร พระวิชชานุ ทรงสารมานุษย์กรงว่าจะไม่มีก่ออยู่

อาศัย จึงอวตารลงมาเป็นหมู เข้า ขวัญยักษ์ตนนั้นตาย แล้วจึงไป ค้นหาแผ่นดิน พนแแล้วใช้เชือวัด ขึ้นมาวางไว้ ให้มนุษย์ได้อัญญาติ ลับมานจนบัดนี้

ปางที่ ๔ เรียกสิงหาตาร คืออวตารลงมาเป็นนรสิงห์ คือ เป็นคนปนสิงห์ มีหัวเป็นสิงห์แต่ ตัวเป็นคน เพื่อปราบยักษ์หิรัญ- ยกสิบ ผู้เป็นนองชายของหิรัญ- ยกนั้นเอง เพราะโกรธว่า พระ วิชชานุฆ่าพี่ชายตน และได้พระมา จากพระพรหมมาด้วยว่า จะเป็น เทวดาตามนุษย์หรือสัตว์ก็ตาม ควร จะฆ่าด้วยมนุษย์ได้ ๆ เป็นไม่ดาย หักนั้น และจะไม่ตายในนาฬิกา วันหรือกลางคืน ในบ้านหรือนอก บ้าน เมื่อได้พระเช่นนี้ก็กำริบจิต คิดว่าตนจักไม่มีใครฆ่าได้ จึง เที่ยวอาทิตย์ก่อภัยความสงบ ศุขของเทวดา คราวนี้ต้องร้อนถึง พระวิชชานุอวตารลงมาเป็นนรสิงห์ เพื่อทางปะรานยักษ์หิรัญยกสิบ โดยมิให้ตรงกับพระพรที่พระ พรหมประทานมา คือที่เป็นนรสิงห์ ก็เพื่อมให้เป็นเทวดาตามนุษย์ และ จะว่าสัตว์ก็มิใช่ เพราะตัวเป็นคน และไม่ใช้อุรุชีกอกให้ตาย และเวลา ฆ่าก็ต้องเลือกเวลาเพลบคា ซึ่ง ก็มิใช่กลางวันและจะว่ากลางคืน ก็ไม่เชิง และสถานที่ฆ่า ก็น่าดู ไปกว่างขวางไว้ตรงกลางประตู เพื่อแก้เคล็ดว่าไม่เป็นในบ้านหรือ นอกบ้าน ต้องทำวิธีแก้พรที่พระ พรหมประทานมาเช่นนี้ จึงได้ ผ่ายักษ์หิรัญยกสิบตายได้ สีปาง นี้ก็ด้วยคุกที่หนึ่งซึ่งอว่า กฤษยุค

ปางที่ ๕ เรียกความน่าวาตราช
คืออวาระลงมาเป็นพระมหาณเดี้ย
เพื่อปราบอสูรข้อพลี ก็เที่ยงบุกรุก
ขับไล่เทวดาและมนุษย์ เพื่อย่าง
ເກ้าที่ดิน ไม่มีใครที่จะกล้าต่อกร
ได้ แม้กราะทั้งพระอินทร์ก็ยังด้อง
พ่ายแพ้หน้าไป ปล่อยให้อสูรตนนี้
ครอบครองสวรรค์ทั้งหมด จนถึง
ขนาดที่ว่า “ครอบครองไตรภพ
ทั้ว ทุกอันแกร่งเดชรายบ่บนง
สู้เลย” เมื่อเป็นเช่นนี้ เขาก็คิดด้วย
การกิจยุทธ์พิชัย เห็นจะเป็นท่านอง
ปราบตามากาด เพื่อแสดงอำนาจ
ครอบครองไตรภพ คือ สวรรค์
มนุษย์ และบادดาล จึงได้ร้อนถึง
พระวิชญุตด้องอวตาร ลงมาเป็น
พระมหาณเดี้ยในขณะที่กำลังทำ
พิธีนั้น พระมหาณก็เข้าไปร่วมพิธี
ด้วย จึงขอพระจากหัวพลี ๆ ก
ยินดีให้ มีกฏว่าตามธรรมเนียมพิธี
เช่นนี้ต้องมีการทำบุญแก่พระมหาณ
ด้วย พวงพระมหาณจะขออะไร
ก็ได้ ครั้นแล้วก็ทำเป็นขอที่อยู่
อาศัยสักปั่งสามก้าว หัวพลีก็
ให้ พระวามนพระมหาณจึงแหลง
ฤทธิ์เป็นพระนราภัย ย่างเท้า
ก้าวแรกครองสวรรค์ไว้ทั้งหมด
และครอบครองมนุษย์โลกไว้แล้ว
ด้วยย่างเท้าก้าวที่สอง ย่างที่สาม
ก็ครอบครองบادดาล แต่ยังสงสาร
หัวพลีเกรงจะไม่มีที่อยู่ จึงทรง
บังคับให้อยู่บادดาลเสีย หัวพลี
ที่เรารียกเพียงเป็นหัวพาลีน่อง
ตามลักษณะยังนับถือว่ายังเป็น
เจ้าของแผ่นดินอยู่ หากแต่ถูกพระ
นราภัยหลอกลวงเอ้าไปด้วย
คุบาย แต่ภายหลังได้รับพรให้
เลื่อนขึ้นมาจากการซั่นบادดาลอันเป็น

ชั้นที่เจิดและต่ำสุด ขึ้นมาอยู่ชั้น
ที่สามชั้นสุด หัวพลีจึงค่อยสนับนัย
ขึ้นบ้าง นั่นนั่น ในการทำพิธีอะไร
ตามลักษณะ เมื่อไหร่บุชาเทวดา
ก็มักจะกล่าวว่า “โอมพระภูมิ พระ
ธรรม พระกรุงพลีเรืองฤทธิ์” เป็น
ทำหนองบกกล่าวเล่าสืบเนื่องจาก
แผ่นดินเดิมเสียก่อน

ปางที่ ๖ เรียกประคุรามา
วตราช คืออวาระลงมาเป็นประคุราม
เพื่อปราบหัวอรชุนผู้อันธพาล
เพราะไปคบกับทศกัณฐ์ เที่ยว
รังความจนกระทั้งแม่ปุ่มประพฤติ
ธรรม เช่น พระมหาณทุกเชื้อไฟ
ต้องร้อนถึงพระวิชญุจึงให้อวาระ
ลงมาเป็นลูกของทุกเชื้อ ชัมพัคนี
กับเรนูกามีชื่อว่า ราม และได้
รับขวานเพชรจากพระเป็นจ้า
ประทานให้ จึงได้นามเพิ่มอีกว่า
“ประคุราม” ตอนที่หัวอรชุนจะ
ถูกฆ่าตายนี้มีว่า วันหนึ่นหัวอรชุน
พาทหารไปประพาสป่า เมื่อเห็นด
เห็นอยแหลกหัวน้ำแข็งพักที่อาครม
ของทุกเชื้อทั้น นางเรนูกามา
มาตรของประคุรามได้ให้การ
ต้อนรับเป็นอย่างดี แต่หัวอรชุน
เป็นคนโถกมาก ตอนจะกลับจึงขอ
โโค แต่ไม่ได้ จึงໂกรสั่งให้หหาร
ແยงเอาไปตามผลการ ประคุราม
กลับมาทราบเรื่อง รู้สึกโกรธมาก
จึงได้ห้ารับ ผลสุดท้ายหัวอรชุน
ถูกประคุรามพันด้วยขวนเพชร
คงขาดตาย สองปางนี้เกิดขึ้นใน
บุคคลสองคือ ไตรคุณ

ปางที่ ๗ เรียกรามอันตรา
วตราช คืออวาระลงมาเป็นพระกัลกี
ซึ่งจะอวาระลงมาในฝ่ายกุลคุณ
อันเป็นการพยากรณ์ คาดการณ์
ล่วงหน้าไว้ พระกัลกานั้นรูปเป็น
คนผิวขาวซึ้งม้าขาว และเป็นผู้
ปราบปรามคนชั่วร้าย และบรรดา
อธรรมทั้งหลายแหลกให้หมดไป
แล้วก็จะได้สร้างสรรค์สัตยธรรม
และสันติสุขให้แก่โลกใหม่ ซึ่ง

เกียรตินั้นเอง ปางนี้ก็เพื่อปราบ
เหล่ายักษ์ซึ่งมีศักดิ์เป็นหัว
หน้าที่เที่ยวรังความมุขย์ให้เดือด
ร้อน

ปางที่ ๘ เรียกฤกษ์มหาตราช
คืออวาระลงมาเป็นพระฤกษ์
ลูกของวงษาสุเทพกับนางเทวี เพื่อ
ปราบพญาagan สืบเชื่อแผ่นดินเครื่อง
กรุงถุรา พญาagan นี้เป็นญาติ
เรียงพี่เรียงน้องกับนางเทวีมารดา
พระฤกษ์นั้นเอง นัยว่าไม่ดึงอยู่
ในทศพิธราชธรรม ถึงกับว่าเป็น
กบฎต่อพระเจ้าอุดเนนผู้พระราช
บิดา แล้วแห่ยังราชสมบดีปักรอง
โดยกัดชื่นเมืองราชธานี ชั้ยังห้าม
มิให้ครันบดีและทำพลีกรรม
แก่พระนราภัยถือกัดด้วย สองปางนี้
เกิดในบุคคลที่สามคือท้าวบุรุษ

ปางที่ ๙ เรียกพุทธมหาตราช
คืออวาระลงมาเป็นพระพุทธเจ้า
ของเรา ปางนี้เห็นจะเป็นด้วยสมัย
นั้น พระพุทธเจ้ามีคนเลื่อมใสและ
นับถือมากแล้ว ขังพระมหาณกเลย
ทึกทักรวมເเอกสารว่า พระพุทธเจ้าคือ
พระวิชญุปางหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อจะได้
ดึงครรภชาและรักษาความเลื่อมใส
ของคนในบุคคลนั้น มิให้เห็นนิ่งไปจาก
พระนราภัยนั้นเอง

ปางที่ ๑๐ เรียกกลอกยา
วตราช คืออวาระลงมาเป็นพระกัลกี
ซึ่งจะอวาระลงมาในฝ่ายกุลคุณ
อันเป็นการพยากรณ์ คาดการณ์
ล่วงหน้าไว้ พระกัลกานั้นรูปเป็น
คนผิวขาวซึ้งม้าขาว และเป็นผู้
ปราบปรามคนชั่วร้าย และบรรดา
อธรรมทั้งหลายแหลกให้หมดไป
แล้วก็จะได้สร้างสรรค์สัตยธรรม
และสันติสุขให้แก่โลกใหม่ ซึ่ง

เป็นความสุขยิ่งกว่าที่มนุษย์ได้รับอยู่ในปัจจุบันนี้ เรื่องนี้ก็เป็นทำนองเดียวกับทางพุทธที่กล่าวว่า “ขั้นนี้พระพุทธเจ้าจะมาอุดหน้าอีกสองครั้น” ทรงพระนามว่า พระคริสตัลยะเมตไตรย์ ในยุคปัจจุบันมนุษย์มีความอุดมสมบูรณ์และมีความสุขที่สุด และมีต้นกำลังพอกากฯ ก่อขึ้น ๔ มุมเมือง โครงการต้องการสิ่งใดก็ไปประทานเอาได้ทุกอย่าง นี่เป็นเรื่องสร้างความหวังในอนาคตซึ่งเป็นธรรมชาตของคนเรา มากนิ่งผันในสิ่งที่ไม่ได้มีสิ่งใดเลือกอย่างไรสิ่งที่ได้ที่ถึงแล้วสมอ จะเป็นไปได้จริงตามนั้นหรือไม่ มีได้ด้านนึงถึง ขอแต่ให้ได้ฝันหวานไว้ก่อน ก็พอใจแล้ว

ในปางทั้งสิบที่พระวิษณุอวตารลงมาในนั้นเอง แต่มีข้อแบกลอยอยู่อย่างหนึ่ง คือ ในแต่ละยุคที่พระวิษณุอวตารลงมาหนึ่ง สิ่งของพระวิษณุต่าง ๆ กันตามยุคหนึ่ง เรื่องนี้มีคิดในแบบธรรมชาติฐาน บ้างอาจจะกล่าวเป็นทำนองเบรียบเทียบกับจิตใจคน ที่ผันแปรไปตามยุคที่เจริญแล้วเสื่อมลงก็ได้ เพราะในแห่งหนึ่งเชื่อว่า พระวิษณุเป็นวิญญาณแห่งสิ่งทั้งปวง เมื่อวิญญาณเดิมเป็นช่นได้ วิญญาณที่สิบเนื้องมากก็เปลี่ยนไปตามเช่นนั้น ในยุคที่หนึ่งกล่าวว่า พระวิษณุเป็นสักขีของบริสุทธิ์ นั้นคงจะหมายถึงจิตใจของมนุษย์ในยุคปัจจุบันที่ใสสะอาด เพราะพระพรหมกำลังสร้างโลกแล้วใหม่ ๆ ตั้งธรรมยังเต็มเปี่ยมอยู่ในจิตใจ มีการซวยเหลือกันด้วย

นัยสาขาวتاbara

น้ำใจจริง และโดยไม่เห็นแก่氨基สได้

ต่อมามายในยุคที่ ๒ สักวัยของพระวิษณุเปลี่ยนเป็นสีแดง กะหมายว่า จิตใจของมนุษย์เริ่มจะเห็นแก่氨基สสินจ้างแล้ว การจะซวยเหลือกันจะซวยให้บ่อ ๆ ไม่ได้แล้ว จึงคล้ายกับว่าที่ราพูดถึงบุคคลที่เห็นแก่ตัวจัดว่า “เป็นคนหน้าเลือดฉันนั้น” และกล่าวว่า บุคคลนี้ตั้งธรรมเริ่มเสื่อมลง ๑ ใน ๔ ส่วนแล้ว

ในยุคที่ ๓ สักวัยของพระวิษณุเปลี่ยนเป็นสีเหลือง สีนี้ยังไม่แน่ใจจะหมายความว่ากระไร แต่เคยเห็นกี่ยกับธง ถ้าธงสีเหลืองซักขึ้นในเรือใด ก็หมายความว่าที่เรือนั้นมีโรคติดต่อ เป็นสถานที่ตรวจโรค (Quarantine station) ผู้ร่วมเรือจะนิ่ว่า (Quarantine flag) ธงเหลือง เมื่อเปรียบเทียบกับจิตใจของมนุษย์สมยนี่ คงจะถูกความ

เห็นแก่ตัวภาวะกินความดีจากจิตใจหนัก จนกรอบและยอมโโซ เพราะตั้งธรรมเสื่อมถอยไปถึง ๗ ใน ๘ ส่วนแล้ว

ในยุคสุดท้ายคือ การยกบุคคลนี้สักวัยของพระวิษณุเป็นสีดำ ข้อนี้ก็พอจะเห็นใจได้กับจิตใจของมนุษย์ว่า นอกจากเห็นแก่ตัวแล้ว ยังคิดเป็นดับงอกอาจของผู้อื่นอีกด้วย ถึงขั้นนี้เรียกว่าใจดำ อำมหิตหรือใจมิพิหินชาติที่เดียว เพราะบุคคลนี้กล่าวสัตยธรรมเสื่อมลง ๑ ใน ๔ ส่วนแล้ว

พระวิษณุนี้มีที่สอดคล้องในสวรรค์เรียกว่า “ไวกุณธ์” เช่นคำว่า ไวกุณธ์น้ำ เจ้าไวกุณธ์ และชื่อไวกุณธ์ พระวิษณุนี้ขอบ